

Soliq qo‘mitasi
Raisi o‘rinbosarining
2023-yil 9-iyundagi
128-son buyrug‘iga
ILOVA

O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi huzuridagi Soliq qo‘mitasining korrupsiyaga qarshi kurashish SIYOSATI

1-bob. Umumiy qoidalar

1. O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi huzuridagi Soliq qo‘mitasining korrupsiyaga qarshi kurashish siyosati (*keyingi o‘rinlarda – Siyosat*) soliq organlari, qo‘mita tasarrufidagi tashkilot hamda o‘quv muassasalari (*keyingi o‘rinlarda – Soliq qo‘mitasi tizimi*) xodimlari orasida korrupsiyaga qarshi kurashish madaniyati darajasini oshirish, shuningdek, Soliq qo‘mitasi tizimi xodimlari o‘z faoliyatida korrupsion huquqbuzarliklarga murosasiz munosabatda bo‘lishi va sodir etilishiga yo‘l qo‘ymaslikni qo‘llab-quvvatlashini namoyon etadi.

2. Mazkur Siyosat ISO 37001:2016 “Korrupsiyaga qarshi kurashish menejment tizimlari – foydalanish bo‘yicha talablar va tavsiyalar” xalqaro standarti va mutasaddi tashkilotlar tavsiyalari, korrupsiyaga qarshi kurashishda yetakchi davlatlarning tajribalari asosida O‘zbekiston Respublikasi qonunchilik hujjatlari talablariga muvofiq ishlab chiqilgan.

3. Soliq qo‘mitasi tizimida korrupsiyaga qarshi kurashishning asosiy maqsadlari quyidagilar hisoblanadi:

Soliq qo‘mitasi tizimida korrupsiyaga barham berilishiga erishish;
aholining iqtisodiy va moliyaviy jabhalarda huquqiy ongi va madaniyatini oshirish, jamiyatda korrupsiyaga nisbatan murosasiz munosabatni shakllantirish;

Soliq qo‘mitasi tizimida korrupsiyaning oldini olish bo‘yicha chora-tadbirlarni amalga oshirish;

korrupsion huquqbuzarliklarni o‘z vaqtida aniqlash, uning oqibati, sabab va omillarini bartaraf etish, jinoyatga jazo muqarrarligi prinsipini amalda ta‘minlash.

4. Siyosat Soliq qo‘mitasining ichki hujjati sifatida yuqorida ko‘rsatilgan maqsadlarga erishish uchun Soliq qo‘mitasi tizimidagi tashkilotlar faoliyatida korrupsiya bilan bog‘liq huquqbuzarliklarni profilaktika qilish va ularga barham berishga qaratilgan talablar va tamoyillarni belgilab beruvchi asos hisoblanadi.

5. Siyosat talablari egallab turgan lavozimi, bajaradigan vazifa va funksiyalaridan qat‘i nazar, Soliq qo‘mitasi tizimida mehnat munosabatlarida bo‘lgan barcha xodimlar uchun majburiy hisoblanadi.

Soliq qo‘mitasi tizimida ishga qabul qilinayotgan har bir shaxs mazkur Siyosat bilan (*imzo qo‘ygan holda*) tanishishga va uning qoidalariga rioya qilishga majburdir.

6. Siyosatda quyidagi asosiy tushuncha va atamalar ishlatiladi:

ish jarayonidagi mehmondo‘stlik belgilari – Soliq qo‘mitasi tizimi xodimlarining faoliyati davomida manfaatlari doirasida hamkorlik ko‘rsatish va (yoki) qo‘llab-quvvatlashga aloqador xarajatlar, jumladan, ishbilarmonlik bilan bog‘liq ovqatlanish, transport, yashash va boshqa xarajatlarni qoplanishi;

kontragent (shartnomaviy sherik) – Soliq qo‘mitasi tizimi bilan shartnomaviy munosabatlarga (*mehnat munosabatlari bundan mustasno*) kirishgan har qanday yuridik yoki jismoniy shaxs;

korrupsiya – shaxsning o‘z mansab yoki xizmat mavqeidan shaxsiy manfaatlarini yoxud o‘zga shaxslarning manfaatlarini ko‘zlab moddiy yoki nomoddiy naf olish maqsadida qonunga xilof ravishda foydalanishi, xuddi shuningdek, bunday nafni qonunga xilof ravishda taqdim etish;

korrupsiyaviy xavf-xatar – Soliq qo‘mitasi tizimi xodimlari yoki uchinchi shaxslar tomonidan Soliq qo‘mitasi tizimi nomidan va (yoki) ularning manfaatlarini ko‘zlab korrupsiyaviy xatti-harakatlarni sodir etish ehtimoli va xavfi;

korrupsiyaviy harakatlar – xodim tomonidan pora beruvchining manfaatlarini ko‘zlab harakat yoki harakatsizligi uchun bevosita yoki bilvosita, shaxsan yoki uchinchi shaxslar orqali porani, ya‘ni pul, qimmatbaho qog‘ozlar, boshqa mol-mulkni, mulkiy tUSDagi xizmatlarni, boshqa mulkiy huquqlarni olish, talab qilish, taklif qilish, va‘da qilish va berish, shuningdek, pora berish va (*yoki*) olishda vositachilik qilish, rasmiyatchiliklarni soddalashtirish uchun to‘lovlarni olish, xodim tomonidan pora olish yoki huquqqa xilof boshqa maqsadlarda o‘z xizmat mavqeidan noqonuniy foydalanish;

korrupsiyaga qarshi kurashish talablari buzilganligi to‘g‘risida vijdonan xabar berish – Soliq qo‘mitasi tizimi xodimi tomonidan korrupsiyaviy huquqbuzarlik sodir etilganligi (*sodir etishga uringanligi*) to‘g‘risida ruxsat etilgan aloqa kanallari orqali asoslilikiga ishonch hosil qilgan holda yo‘llagan murojaat;

korrupsiyaga qarshi kurashish tizimi – qo‘llaniladigan amaldagi qonunchilik va ichki hujjatlarning korrupsiyaviy jihatdan buzilishini bartaraf etish, Soliq qo‘mitasi tizimi xodimlari tomonidan yuqori darajada kasbiy va axloqiy faoliyat olib borishlarini ta‘minlash chora-tadbirlari majmui;

korrupsiyaga oid huquqbuzarlik – korrupsiya alomatlariga ega bo‘lgan, sodir etilganligi uchun qonunchilikda javobgarlik nazarda tutilgan qilmish;

manfaatlar to‘qnashuvi – shaxsiy (*bevosita yoki bilvosita*) manfaatdorlik shaxsning mansab yoki xizmat majburiyatlarini lozim darajada bajarishiga ta‘sir ko‘rsatayotgan yoxud ta‘sir ko‘rsatishi mumkin bo‘lgan hamda shaxsiy

manfaatdorlik bilan fuqarolarning, tashkilotlarning, jamiyatning yoki davlatning huquqlari va qonuniy manfaatlari o'rtasida qarama-qarshilik yuzaga kelayotgan yoki yuzaga kelishi mumkin bo'lgan vaziyat;

rasmiyatchilikni soddalashtirish uchun to'lovlar – belgilangan tartib-taomillar bajarilishini ta'minlash yoki tezlashtirish, tegishli qonunchilik normalari va qoidalarida nazarda tutilmagan harakatlar sodir etish uchun g'ayriqonuniy ravishda beriladigan pul mablag'lari, mol-mulk, mulkiy huquqlar, xizmatlar va boshqa moddiy yoki nomoddiy naf;

xodim – Soliq qo'mitasi tizimida mehnat munosabatlariga kirishgan shaxs;

xodimning shaxsiy manfaatdorligi – Soliq qo'mitasi tizimi xodimi tomonidan o'z xizmat vazifalarini bajarish chog'ida uning yaqin qarindoshi yoki xodimga aloqador bo'lgan shaxslar tomonidan xodimning mansab yoki xizmat majburiyatlarini lozim darajada bajarishiga ta'sir qilishi mumkin bo'lgan pul mablag'lari, moddiy yoki nomoddiy qimmatliklar, boshqa mol-mulk, boylik va imtiyozlar ko'rinishida shaxsiy naf olish imkoniyati (*shaxsiy, ijtimoiy, moliyaviy, siyosiy va boshqa tijorat yoki notijorat manfaatlari*);

yaqin qarindoshlar – ota-ona, tug'ishgan hamda o'gay aka-uka va opa-singillar, er-xotin, farzand, shu jumladan, farzandlikka olinganlar, bobo, buvi, nevaralar, shuningdek, er-xotinning ota-onasi, tug'ishgan hamda o'gay aka-uka va opa-singillari.

2-bob. Korrupsiyaga qarshi kurashishning asosiy tamoyillari

7. Soliq qo'mitasi tizimi korrupsiyaga qarshi kurashishga qaratilgan faoliyatini quyidagi tamoyillar asosida amalga oshiradi:

qonuniylik – Soliq qo'mitasi tizimi korrupsiyaga qarshi kurashish chora-tadbirlarni O'zbekiston Respublikasining amaldagi qonunchilik hujjatlariga qat'iy rioya qilgan holda hamda davlat organlarida korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha tan olingan xalqaro amaliyotni hisobga olib amalga oshiradi;

korrupsiyaga nisbatan murossasizlik – Soliq qo'mitasi tizimi faoliyatining barcha sohalarida korrupsiyaga nisbatan murossasiz munosabatda bo'ladi. Xodimlarning har qanday korrupsion xavf kelib chiqishi mumkin bo'lgan faoliyatda bevosita yoki bilvosita ishtirok etishi taqiqlanadi;

ochiqlik va shaffoflik – Soliq qo'mitasi tizimida korrupsiyaga qarshi kurashish sohasida qabul qilingan ichki idoraviy hujjatlar, amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar haqida shaxsiy tarkib va kontragentlar, shuningdek, keng jamoatchilik doimiy xabardor qilib boriladi;

preventivlik – Soliq qo'mitasi tizimi korrupsion xatti-harakatlar sodir etilishiga va korrupsion xavf vujudga kelishiga sabab bo'ladigan shart-sharoit

hamda omillarni bartaraf etishga qaratilgan ogohlantiruvchi chora-tadbirlarni amalga oshirishga ustuvor ahamiyat beradi;

tizimlilik – korrupsiyaga qarshi kurashishga qaratilgan chora-tadbirlar Soliq qo‘mitasi tizimi faoliyatining barcha yo‘nalishlarida tizimli ravishda amalga oshiriladi;

jamoatchilik nazorati – Soliq qo‘mitasi tizimida yuklatilgan vazifalarni shaffoflik va xolislik asosida bajarilishini ta‘minlash maqsadida, korrupsiyaga qarshi kurashish bo‘yicha belgilangan chora-tadbirlarni baholash uchun jamoatchilik vakillari jalb qilinadi;

korrupsiya bilan bog‘liq huquqbuzarliklar uchun javobgarlikning muqarrarligi – korrupsiya bilan bog‘liq huquqbuzarliklarni sodir etgan Soliq qo‘mitasi tizimi xodimlari o‘zining maqomi va egallab turgan lavozimidan qat‘i nazar Soliq qo‘mitasining ichki hujjatlari va amaldagi qonunchilikka muvofiq javobgarlikka tortiladilar;

axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish – soliq ma‘murchiligini amalga oshirishda “inson omili”ni hamda korrupsiya holatlarining salbiy ko‘rinishlarini kamaytirish imkonini berish maqsadida, axborot texnologiyalarini rivojlantirish va integratsiyalashtirilgan axborot tizimlarini joriy etishga hamda foydalanishga intiladi;

rahbariyatga to‘g‘ridan-to‘g‘ri murojaat – Soliq qo‘mitasi tizimining har bir xodimi korrupsiyaviy huquqbuzarliklar sodir etilganligi to‘g‘risida ishonchli va asosli ma‘lumotlar mavjud bo‘lganda, belgilangan choralarni ko‘rish uchun tegishli Soliq qo‘mitasi markaziy apparati, Qoraqalpog‘iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahar soliq boshqarmalari, Yirik soliq to‘lovchilar bo‘yicha hududlararo soliq inspeksiyasi, tuman (shahar) soliq inspeksiyalari, qo‘mita tasarrufidagi tashkilot hamda o‘quv muassasalari rahbarlariga to‘sqinliksiz murojaat qilishi mumkin;

korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini doimiy ravishda takomillashtirish – korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini monitoring va nazorat qilish hamda korrupsiyaviy xavf-xatarlarni kamaytirish natijalariga ko‘ra, Soliq qo‘mitasi o‘z tizimida korrupsiyaga qarshi kurashish samaradorligini to‘xtovsiz ravishda oshirish choralarni ko‘radi.

3-bob. Korrupsiyaga qarshi kurashish tizimining elementlari

8. Korrupsiyaga “mutlaqo murosasizlik” tamoyiliga tayangan holda Soliq qo‘mitasi tizimining barcha xodimlariga korrupsiya bilan bog‘liq har qanday xatti-harakatlarda ishtirok etishi, ya‘ni pora beruvchining manfaatlarini ko‘zlab harakat qilishi yoki harakatsizligi uchun bevosita yoxud bilvosita, shaxsan yoki uchinchi shaxslar orqali pora (*pullar, qimmatbaho qog‘ozlar, boshqa mol-mulk,*

mulkiy tUSDagi xizmatlarni) berishni talab qilish, tovlamachilik qilish, pora berish va (*yoki*) olishda vositachilik qilish, rasmiyatchiliklarni soddalashtirish uchun to'lovlarni olish, shaxs tomonidan pora olish yoki g'ayriqonuniy boshqa maqsadlarda o'z xizmat mavqeidan noqonuniy foydalanishi qat'iy taqiqlanadi.

9. Quyidagilar Soliq qo'mitasining korrupsiyaga qarshi kurashish tizimi asosiy elementlari hisoblanadi:

a) Korrupsiyaga qarshi kurashishni nazarda tutuvchi ichki idoraviy hujjatlarning mavjudligi.

Bunda, korrupsiyaga qarshi kurashish tizimining asosini: mazkur Siyosat;

Soliq qo'mitasi xodimlarining odob-axloq qoidalari;

Soliq qo'mitasining Ichki mehnat tartibi qoidalari;

Soliq qo'mitasi tizimiga xizmatga qabul qilishda tanlovlar o'tkazish, xizmatga qabul qilish va boshqa doimiy ishga o'tkazish tartibi;

Soliq qo'mitasi tizimida manfaatlar to'qnashuvining oldini olish bo'yicha nizom;

Soliq qo'mitasi tizimida xizmat tekshiruvini o'tkazish tartibi;

boshqa taalluqli ichki idoraviy hujjatlarda aks ettirilgan tamoyillar va talablar tashkil etadi.

b) Rahbarlarning siyosiy irodasi.

Soliq qo'mitasi rahbariyati, shuningdek, tarkibiy tuzilmalar rahbarlari bo'ysunuvidagi xodimlar, jismoniy va yuridik shaxslar bilan munosabatlarda halol, adolatli munosabatda hamda namunaviy xulq-atvorga ega bo'lishlari kerak.

Soliq qo'mitasi raisi hamda uning o'rinbosarlari, Soliq qo'mitasi tizimi rahbarlari korrupsiyaga qarshi kurashishning samarali tizimini yaratish va amalga oshirishda quyidagilar orqali siyosiy irodani namoyish etadi:

Soliq qo'mitasi faoliyatida korrupsion xavf mavjud vazifalar, sohalar va funksiyalarni boshqarishda samarali chora-tadbirlar va tartiblarni joriy etishda, jumladan, korrupsiyaga qarshi kurashish dasturini (*yo'l xaritasini*) ishlab chiqish va uning ijrosini nazorat qilishda tashabbuskor bo'lishi;

o'z lavozim majburiyatlarini bajarish doirasida, Soliq qo'mitasi tizimi xodimlarida korrupsiyaning barcha ko'rinishlariga murosasiz munosabatni shakllantirgan holda huquqiy nigilizm va manfaatlar to'qnashuviga yo'l qo'ymaslik, amaldagi qonunchilik va ichki idoraviy hujjatlarga rioya qilishi;

xodimlar, jismoniy va yuridik shaxslar bilan muloqotda axloqiy xulq-atvor yuzasidan shaxsan namuna sifatida namoyon bo'lishi lozim.

d) Korrupsiyaga qarshi kurashish uchun mas'ul shaxslar va bo'linmalar.

Soliq qo'mitasi tizimida korrupsiyaga qarshi kurashish, korrupsion xavfni aniqlash va baholash Soliq qo'mitasining Shaxsiy xavfsizlik boshqarmasi tomonidan tizimli ravishda amalga oshiriladi.

Mazkur jarayonga Soliq qo'mitasi tizimi rahbarlari hamda boshqa taalluqli tarkibiy tuzilmalari ham faol jalb etiladi.

Soliq qo'mitasining Shaxsiy xavfsizlik boshqarmasi o'z vazifalarini amalga oshirishda yetarli darajada mustaqillikka va resurslarga ega bo'lib, bevosita Soliq qo'mitasi raisiga bo'ysunadi.

Shaxsiy xavfsizlik boshqarmasi o'z faoliyatini Soliq qo'mitasi raisi tomonidan tasdiqlangan nizomga muvofiq amalga oshiradi.

Shaxsiy xavfsizlik boshqarmasi hamda uning hududiy bo'limlari xodimlar o'rtasida manfaatlar to'qnashuvi to'g'risida kelib tushgan ma'lumotlarni ko'rib chiqadi va (*manfaatlar to'qnashuvi tartibga solinmagan taqdirda*) uni hal qilish yoki aniqlangan holatlarni tartibga solish choralarini ko'radi.

Korrupsiyaga oid huquqbuzarliklar sodir etilishiga sabab bo'lgan omillar va shart-sharoitlar tahlil qilinib, Shaxsiy xavfsizlik boshqarmasi korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini doimiy ravishda takomillashtirib boradi.

Soliq qo'mitasi, shu jumladan, Shaxsiy xavfsizlik boshqarmasi korrupsiyani aniqlash va tekshirishda, vakolat doirasida huquqni muhofaza qiluvchi va boshqa vakolatli davlat organlari bilan hamkorlik qiladi.

Korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha faoliyatni amalga oshirishda Soliq qo'mitasining Inson resurslarini rivojlantirish va boshqarish boshqarmasi qonunchilik hujjatlari normalariga muvofiq belgilangan tartibda va hajmda xodimlar, aloqador shaxslarning yaqin qarindoshlari to'g'risidagi ma'lumotlarni o'z vaqtida va tizimli yig'ish, tahlil qilish hamda yangilab borish uchun javobgar bo'ladi.

e) Korrupsion xavfni aniqlash va baholash.

Soliq qo'mitasi tizimi korrupsiyaga nisbatan murosasiz munosabatda bo'lishini hisobga olgan holda faoliyatida ko'lami va ta'sir qilish darajasidan qat'i nazar korrupsion xavfni boshqarish zaruratini tan oladi.

Soliq qo'mitasi tizimi faoliyatining barcha sohalari korrupsion xavfga ko'proq uchraydigan soha (*funksiya, yo'nalish*)larni aniqlash maqsadida tizimli tahlildan o'tkaziladi.

Shunga ko'ra, Soliq qo'mitasi tizimi faoliyati, tarkibiy tuzilmalari, sohalari va bajarilayotgan funksiyalariga xos hamda boshqa ichki va tashqi omillarga bog'liq holda korrupsion xavfni aniqlaydi hamda baholaydi.

Korrupsion xavf-xatarlarni aniqlash va baholash jarayonida Shaxsiy xavfsizlik boshqarmasining boshchiligi hamda nazorati ostida Soliq qo'mitasi markaziy

apparati mustaqil tarkibiy tuzilmalari rahbarlari va mas'ul xodimlari, korrupsiyaga qarshi kurashishni muvofiqlashtiruvchi shaxslar ishtirok etadi.

Korrupsion xavfni baholash yiliga kamida bir marta amalga oshiriladi. Baholash natijalari vazir va tegishli rahbarlar tomonidan ko'rib chiqiladi.

Aniqlangan xavflarni boshqarish, minimallashtirish hamda uning asosiy omillarini bartaraf etish choralari Soliq qo'mitasining korrupsiyaga qarshi kurashishga qaratilgan tegishli chora-tadbirlari, ish rejaları yoki yo'l xaritalarida aks ettiriladi.

f) Aniqlangan korrupsion xavf-xatarlarni minimallashtirishga qaratilgan choralalar.

Soliq qo'mitasi tizimi o'z faoliyatidagi korrupsion xavflarni boshqarish, umumiy nazorat muhitini yaratish va korrupsiyaga qarshi kurashish tartib-taomillarini o'z ichiga oluvchi korrupsiyaga qarshi kurashishning kompleks tizimini joriy etadi.

Soliq qo'mitasi tizimi korrupsiyaga qarshi kurashishni nazorat qilish va tartib-taomillarning samaradorligi, jumladan, ularning aniqlangan xavf darajasiga mutanosibligi, o'z xodimlari uchun qat'iyligi va aniqligi, keng jamoatchilik uchun shaffofligini ta'minlaydi.

Korrupsion xavf-xatarlarni minimallashtirish bo'yicha amalga oshiriladigan tadbirlar, shuningdek, korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha nazorat choralari va tartib-taomillar Soliq qo'mitasi tizimining korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha me'yoriy hujjatlarida (*chora-tadbir, ish reja, yo'l xaritasi*) aks ettiriladi.

g) Xabardor qilish va maslahat berish.

Korrupsion xavfni kamaytirish va Soliq qo'mitasi tizimining korrupsiyaga qarshi kurashish tamoyillari va talablarini keng jamoatchilikka yetkazish maqsadida, mazkur Siyosat va korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar to'g'risidagi asosiy ma'lumotlar Soliq qo'mitasining rasmiy veb-saytiga joylashtiriladi.

Xodimlarning huquqiy madaniyatini oshirish, ularni korrupsiyaga qarshi kurashish sohasidagi qonun hujjatlari bilan tanishtirish maqsadida:

Soliq qo'mitasi tizimi xodimlarini har yili kamida bir marotaba korrupsiyaga qarshi kurashish asoslari bo'yicha doimiy va tizimli o'qitish, shu jumladan, ishga yangi qabul qilingan xodimlarni ushbu Siyosat va korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha boshqa ichki hujjatlar bilan majburiy tartibda tanishtirish bilan birgalikda ular korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha majburiy kurslarda o'qitiladi, korrupsiyaviy xavf-xatar yuqori bo'lgan lavozimlar uchun Soliq qo'mitasi tizimida korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha qo'shimcha ta'lim dasturlari belgilanadi, o'tkazilgan o'qish (*trening*)lar haqidagi ma'lumotlar belgilangan tartibda Inson resurslarini rivojlantirish va boshqarish boshqarmasida saqlanadi;

Soliq qo‘mitasi tizimi xodimlari va fuqarolarda korrupsiyaga nisbatan murosasiz munosabatini shakllantirish maqsadida audio va videoroliklar hamda boshqa axborot ma’lumotlaridan foydalangan holda profilaktik tadbirlar tashkil etiladi;

Soliq qo‘mitasi tizimi xodimlari tomonidan sodir etilgan korrupsiyaga oid huquqbuzarliklar haqidagi ma’lumotlar bo‘yicha xabar berilishi mumkin bo‘lgan aloqa kanallari tashkil qilinadi;

Shaxsiy xavfsizlik boshqarmasi mazkur Siyosat qoidalarini qo‘llash yoki korrupsiyaga qarshi kurashishni muvofiqlashtiruvchi tomonidan korrupsiyaga qarshi kurashish chora-tadbirlarini va tartib-taomillarini amalga oshirish bilan bog‘liq savollar kelib chiqqanda tizim xodimlariga maslahat beradi;

Soliq qo‘mitasi tizimi xodimlarining mehnat shartlari tarkibiga korrupsiyaga qarshi kurashish qoidalari kiritiladi;

xodimlar o‘rtasida korrupsiyaga qarshi kurashishda lozim bo‘lgan xulq-atvorni shakllantirish bo‘yicha targ‘ibot-tashviqot ishlari amalga oshiriladi;

kontragentlar korrupsiyaga qarshi kurashish bo‘yicha qabul qilingan talablar va tamoyillar haqida, shu jumladan, ular bilan tuziladigan shartnomalarga korrupsiyaga qarshi kurashish yuzasidan maxsus shartlar kiritilishi to‘g‘risida xabardor qilinadi va hokazo.

h) Monitoring, nazorat va hisobot.

Soliq qo‘mitasining Shaxsiy xavfsizlik boshqarmasi korrupsiyaga qarshi kurashish bo‘yicha tegishli chora-tadbirlarning ishlab chiqilishini, mutanosibligini va samaradorligini baholaydi hamda doimiy monitoringini olib boradi.

Monitoring natijalari bo‘yicha korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini takomillashtirish yuzasidan tegishli choralarni ko‘radi.

Soliq qo‘mitasi tizimida monitoring va nazorat qilishning quyidagi tartib-taomillari amalga oshiriladi:

ichki va tashqi omillarning korrupsiyaga qarshi kurashish tizimiga ta’sirini o‘rganish;

korrupsiyaga qarshi kurashish tizimiga o‘zgartirish kiritish zaruriyatini tahlil qilish, shu jumladan, uni amaldagi qonunchilik talablariga muvofiqligini ta’minlash;

samarasiz tartib-taomillarni aniqlash, tegishli o‘zgartirishlar kiritish va korrupsiyaga qarshi kurashish tizimining ishonchligi va natijadorligini ta’minlash maqsadida tanlov asosida funksiyalar va ichki jarayonlarni monitoring qilish;

ichki va (*yoki*) tashqi tekshiruvlarni o‘tkazish jarayonida xodimlarning korrupsiyaga qarshi kurashish bo‘yicha talablarga rioya qilishini nazorat qilish va boshqalar.

Korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini nazorat qilish va monitoringi bo‘yicha chora-tadbirlar natijalari Soliq qo‘mitasi Hay’ati majlislarida va tegishli hududiy

solliq organlarining Kengash yig'ilishlarida, shuningdek, Iqtisodiyot va moliya vaziri, Solliq qo'mitasi raisi (*yoki o'rinbosari*) topshirig'iga asosan o'tkaziladigan xizmat yig'ilishlarida muhokama qilinishi mumkin.

i) Huquqbuzarliklarga nisbatan munosabat bildirish va aybdor shaxslarni javobgarlikka tortish.

Mazkur Siyosatga va Solliq qo'mitasi tizimida korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha belgilangan chora-tadbirlarga rioya qilish har bir xodim uchun majburiydir. Solliq qo'mitasi tizimi har bir xodimi belgilangan talablarni buzganligi uchun shaxsan javobgar hisoblanadi.

Tarkibiy tuzilmalar rahbarlari o'z bo'ysunuvidagi xodimlar tomonidan korrupsiyaga oid huquqbuzarliklar sodir etilishining oldini olishga mas'ul hisoblanadi.

Xodimlar ularni korrupsiya bilan bog'liq huquqbuzarlikni sodir etishga undovchi shaxslarning har qanday murojaatlari to'g'risida, shuningdek, boshqa xodimlar tomonidan sodir etilgan korrupsiyaga oid huquqbuzarliklar haqida o'ziga ma'lum bo'lgan har qanday faktlar haqida o'z rahbarlariga, Shaxsiy xavfsizlik boshqarmasiga yoki huquqni muhofaza qiluvchi organlarga xabar berishlari shart.

Shaxsiy xavfsizlik boshqarmasi tomonidan xodimlarning korrupsiyaga oid huquqbuzarlik sodir etishlari bilan bog'liq har qanday asosli shubha bo'yicha O'zbekiston Respublikasi qonunchiligi talablariga muvofiq va ichki hujjatlarda belgilangan tartibga asosan xizmat tekshiruvlari o'tkaziladi.

Korrupsiyaga qarshi kurashish to'g'risidagi qonun hujjatlari normalarini, mazkur Siyosat va boshqa ichki idoraviy hujjatlarda belgilangan korrupsiyaga qarshi talab va tartib-taomillarni buzgan xodimlar, ularning lavozimi, xizmat muddati va boshqa omillardan qat'i nazar, O'zbekiston Respublikasi qonunchiligida hamda Solliq qo'mitasining ichki idoraviy hujjatlarida belgilangan normalar asosida javobgarlikka tortiladilar.

4-bob. Korrupsiyaga qarshi kurashishning asosiy yo'nalishlari

1-§. Manfaatlarni to'qnashuvini boshqarish

10. Solliq qo'mitasi tizimi xodimlari o'z xizmat majburiyatlarini bajarish va (*yoki*) Solliq qo'mitasi manfaatlarini ifodalash doirasida vijdonlilik, halollik tamoyillariga amal qilishi, shaxsiy manfaatlari yo'lida xizmat mavqeidan va (*yoki*) Solliq qo'mitasining mol-mulkidan foydalanmaslik va manfaatlar to'qnashuviga olib keladigan vaziyatlardan saqlanishlari lozim.

Solliq qo'mitasi tizimidagi xodimlarining o'z xizmat majburiyatlarini lozim darajada va xolis bajarishlariga ta'sir qiladigan yoki ta'sir qilishi mumkin bo'lgan, shuningdek, xodimning shaxsiy manfaatdorligi bilan Solliq qo'mitasi tizimidagi tashkilotning huquqlari, qonuniy manfaatlari o'rtasida qarama-qarshilik yuzaga

kelayotgan yoki yuzaga kelishi mumkin bo'lgan vaziyatda manfaatlar to'qnashuvi yuzaga keladi.

Soliq qo'mitasi tizimining har bir xodimi xizmat vazifalarini bajarish chog'ida vujudga kelgan yoki vujudga kelishi ehtimoli mavjud manfaatlar to'qnashuvi haqida o'zining bevosita rahbariga zudlik bilan xabar berishi shart.

11. Soliq qo'mitasi, nomzodlarni ishga qabul qilishda va boshqa lavozimga o'tkazishda manfaatlar to'qnashuviga olib keladigan yoki olib kelishi mumkin bo'lgan holatlar to'g'risidagi ma'lumotlarni har yili va tegishli vaziyatlar yuzaga kelishiga qarab oshkor qilishga majburdir.

12. Soliq qo'mitasi tizimida manfaatlar to'qnashuvi to'g'risidagi ma'lumotlarni oshkor qilish va uni hal qilish jarayoni O'zbekiston Respublikasi qonunchiligi va ichki me'yoriy hujjatlar asosida tartibga solinadi.

2-§. Sovg'alar va ish jarayonida mehmondo'stlik belgilari

13. Soliq qo'mitasi tizimi xodimlariga o'z xizmat majburiyatlarini bajarish jarayonida jismoniy va yuridik shaxslardan biron-bir sovg'a yoki mehmondo'stlikning belgilari, qarz, kafolatlar, kafilliklar, mukofotlar shaklida rag'batlantirish vositalari, naqd pul mablag'lari, qimmatli qog'ozlar ko'rinishida moddiy yordam qabul qilish taqiqlanadi.

14. Xodimlar tomonidan rasmiy delegatsiyalar tarkibida, rasmiy tadbirlarda, jumladan, xorijiy xizmat safarlarida olingan sovg'alarning olinishi va tasarruf etilishi "Davlat fuqarolik xizmatchisi tomonidan xizmat safarlari, xalqaro va boshqa rasmiy tadbirlar munosabati bilan olinishi mumkin bo'lgan sovg'a qiymati, shuningdek, uni tasarruf etish tartibi to'g'risidagi Nizom"ga (*O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan 2023-yil 13-martda ro'yxatdan o'tkazilgan, ro'yxat raqami 3425*) muvofiq amalga oshiriladi.

15. Soliq qo'mitasi tizimi jamoasi tomonidan xodimlarga ularning shaxsi bilan bog'liq bayram kunlarida (*tug'ilgan kun, nikoh tuzish, farzand tug'ilishi, Vatan himoyachilari kuni, Xalqaro xotin-qizlar kuni va hokazo*) berilgan, xizmat majburiyatlarini bajarishga bog'liq bo'lmagan sovg'alar – xodimning shaxsi bilan bog'liq sovg'alar, deb tan olinadi.

Bunday sovg'alarni berishda quyidagi talablarga rioya qilish lozim:

sovg'alar kamida uch nafar xodimlar ishtirokida berilishi lozim;

sovg'a berish jarayoni tabrik nutqi bilan birga bo'lishi, unda sovg'a berishga sabab bo'lgan voqea o'zining aniq ifodasini topgan bo'lishi kerak;

sovg'aning umumiy qiymati (*barcha soliqlar va yig'implarni hisobga olgan holda*) **bazaviy hisoblash miqdorining 10 (o'n) baravaridan oshmasligi** kerak.

Bir xodimning boshqa xodimga sovg'a uchun sarflaydigan xarajat summasi, har bir holatda bazaviy hisoblash miqdorining 1 (bir) baravaridan oshmasligi shart.

16. Soliq qo‘mitasi tizimining har bir xodimi shaxsi bilan bog‘liq bayram kunlari (*Siyosatning 15-bandida qayd etilgan*) munosabati bilan ham boshqa davlat idoralari, jismoniy va yuridik shaxslar vakillaridan har qanday ko‘rinishdagi sovg‘alar, boshqa moddiy va nomoddiy qimmatliklarni olishi taqiqlanadi.

17. Xalqaro konferensiyalarda, simpoziumlarda va boshqa xizmatga oid ishbilarmonlik yig‘ilishlarda Soliq qo‘mitasi nomidan sovg‘alar berish Soliq qo‘mitasi raisi (yoki uning tegishli o‘rinbosarlari) buyrug‘i bilan amalga oshiriladi.

18. Sovg‘a qabul qilishning qonuniyligi bo‘yicha shubha tug‘ilgan har qanday holatda xodimlar Shaxsiy xavfsizlik boshqarmasi yoki uning hududiy bo‘limlariga maslahat so‘rab murojaat qilishi lozim.

3-§. Xodimlarni tanlash, lavozimdan lavozimga o‘tkazish, moddiy rag‘batlantirish

19. Xodimlarni tanlash, ularni attestatsiyadan o‘tkazish va faoliyatini baholash, shu jumladan, mukofot pullarini to‘lash, ustama va boshqa turdagi mukofotlarni belgilash jarayoni barcha xodimlar uchun shaffof, teng va xolis bo‘lib, ushbu Siyosatning tamoyillari va talablariga muvofiq kelishi lozim.

20. Soliq qo‘mitasi tizimida rahbar va xodimlarni mukofotlashga asos bo‘lib xizmat qiladigan, ular faoliyatining asosiy ko‘rsatkichlarini baholash tartibi va mezonlari ishlab chiqilgan bo‘lishi lozim. Ushbu ko‘rsatkichlar xolis, oshkora hamda tizim xodimlari tomonidan ko‘rib chiqish imkoniyati ta‘minlangan bo‘lishi shart.

4-§. Soliq nazoratini tashkil etish

21. Soliq nazoratini tashkil etishda Soliq qo‘mitasi tizimining har bir mas‘ul xodimi:

- manfaatlar to‘qnashuviga yo‘l qo‘ymasligi;
- tekshirish yoki o‘rganish bir nafar xodim tomonidan amalga oshirilmasligi;
- sodir etilishi mumkin bo‘lgan huquqbuzarliklarni soxtalashtirish uchun tekshirilayotgan subyekt vakillarining yetarli bilimga ega emasligidan foydalanib qonun hujjatlari normalarini noto‘g‘ri talqin qilmasligi, ularni aniqlangan faktlarni huquqni muhofaza qiluvchi organlarga taqdim etish bilan qo‘rqitmasligi;
- soliq nazorati o‘tkazilayotgan subyekt vakillariga tahdid qilmasligi;
- tekshirish predmetiga kirmaydigan masalalar bilan qiziqmasligi va ortiqcha hujjatlarni so‘ramasligi;

Soliq qo‘mitasi tizimining xodimlari nazorat tadbiri davomida aniqlangan har bir huquqbuzarlik holatlariga qonuniy va professional baho berishi;

agar, subyekt vakillari aniqlangan qonunbuzarliklarni yashirish uchun pora yoki biron-bir moddiy va nomoddiy qimmatlik yoki xizmatlarni taklif qilsa, Shaxsiy

xavfsizlik boshqarmasi yoki uning hududiy bo'limlari xodimlarini bu haqida darhol xabardor qilishi;

subyekt vakillariga axloqiy xulq-avtor tamoyillariga muvofiq xolis munosabatda bo'lishi shart.

22. O'tkazilgan soliq nazorati natijalari bo'yicha taqdim etilgan shikoyatlar yuzaga kelgan soliq nizolari asosida yuqori turuvchi soliq organi tomonidan belgilangan tartibda ko'rib chiqilishi tashkil etiladi.

5-§. Kontragentlar va uchinchi shaxslar bilan o'zaro munosabatlar

23. Soliq qo'mitasi tizimidagi tashkilotlar ushbu Siyosatning tamoyillari va talablariga zid bo'lgan har qanday to'lovlar va (yoki) shu kabi korrupsiyaviy xavf-xatarlarni keltirib chiqaruvchi xatti-harakatlarni amalga oshiruvchi mahsulot yetkazib beruvchilarni, pudratchilarni va boshqa uchinchi tomonlarni jalb qilmaydilar.

24. Soliq qo'mitasi tizimidagi tashkilotlar kontragentlar bilan munosabatlarda o'z faoliyatini amalga oshirishida qonuniylik va shaffoflik tamoyillariga amal qiladilar. Shuningdek, tanlashning xolis mezonlaridan foydalanishga asoslangan, mahsulot yetkazib beruvchilar, pudratchilar va boshqa kontragentlarni tanlab olishning haqqoniy, ochiq va shaffof jarayonini hamda sotib olinadigan mahsulotning bahosini aniqlashning amaldagi qonunchilik va Soliq qo'mitasining ichki idoraviy hujjatlari bilan tartibga solinadigan tartibini ta'minlaydi.

25. Soliq qo'mitasi tizimidagi tashkilotlar kontragent bilan o'zaro hamkorlikda:

ehtimoli yuqori bo'lgan kontragentning ishonchliligini, shu jumladan, ilgari korrupsiyaviy huquqbuzarliklarni sodir etganligi, Soliq qo'mitasi tizimidagi tashkilotlarda davlat xaridlari to'g'risidagi qonunchilik normalariga muvofiq va O'zbekiston Respublikasi qonunchiligi normalari doirasida Soliq qo'mitasi tizimidagi xodimlari bilan manfaatlar to'qnashuvi mavjud emasligini tekshiradilar;

bo'lajak kontragentni (*tanlov, tender g'olibini va to'g'ridan-to'g'ri shartnomalar bo'yicha xarid kontragentini*) o'zining korrupsiyaga qarshi kurashish tamoyillari va talablari haqida ular bilan tuziladigan shartnomalar matniga maxsus shartlarni qo'shgan holda xabardor qiladi va tanishtiradi.

26. Soliq qo'mitasi tizimidagi tashkilotlar amaldagi qonunchilikda nazarda tutilgan hollarda xayriya va homiylikni qabul qilishi mumkin. Bunday yordamni olgan paytda manfaatlar to'qnashuviga yo'l qo'yilmasligi, mablag'lar qonunda yoki shartnomada belgilangan maqsadlar uchun samarali sarflanishini ta'minlanishi shart, shuningdek, bu haqda rasmiy veb-sayt orqali jamoatchilikka oshkor qilinishi mumkin.

6-§. “Sirli mijoz” tadbiri

27. Soliq qo‘mitasi tizimidagi xizmatlar sifati va tezligini, shuningdek, mas’ul xodimlarning huquqbuzarlik sodir etishiga moyilligini aniqlash maqsadida haqqoniy va ochiq tanlov natijalariga ko‘ra tanlab olingan mustaqil kompaniyalar orqali alohida nazorat tadbirlari o‘tkaziladi.

Ushbu kompaniya soliq xizmatlarining sifatini, muddatligini, shuningdek, Soliq qo‘mitasi tizimidagi xodimlar tomonidan belgilangan odob-axloq qoidalariga rioya qilinishini, ularning pora olishga moyilligini o‘rganib boradi.

28. O‘tkazilgan “sirli mijoz” tadbirlari to‘g‘risidagi hisobotlar Soliq qo‘mitasida ko‘rib chiqiladi va korrupsiya xavfi aniqlangan taqdirda xizmat tekshiruvi o‘tkazish belgilanadi.

7-§. Soliq qo‘mitasi tizimidagi tashkilotlar faoliyatini videotasvirga olish va translyatsiya qilish

29. Soliq qo‘mitasi tizimida xodimlarining faoliyatini nazorat qilish uchun xizmat xonalarida video va audio yozuv kameralari joylashtirilishi, ularning yozuvlari Soliq qo‘mitasi tizimining mas’ul xodimlari tomonidan doimiy ravishda kuzatib borilishi mumkin.

30. Soliq qo‘mitasining rasmiy veb-saytiga korrupsiya xavfi yuqori bo‘lgan ayrim jarayonlarning onlayn translyatsiyalari joylashtirilishi mumkin (*ishga qabul qilishda nomzodlar bilan suhbat va ularni sinovdan o‘tkazish jarayonlari, komissiya yig‘ilishlari, attestatsiya komissiyasi va boshqalar*).

8-§. Ichki idoraviy hujjatlarning korrupsiyaga qarshi ekspertizasi

31. Ichki idoraviy hujjatlar ularda korrupsion huquqbuzarliklar sodir etilishiga imkon yaratadigan korrupsiyaviy omillar kelib chiqishini oldini olish, aniqlash va istisno qilish maqsadida huquqiy ekspertizadan o‘tkaziladi.

9-§. Jarayonini avtomatlashtirish orqali soliq ma‘muriyatchiligini yuritishda “inson omili”ni cheklash

32. Soliq qo‘mitasi tizimidagi xodimlarni soliq to‘lovchilar faoliyatiga aralashuvini, shuningdek, soliq ma‘murchiligini amalga oshirishda “inson omili”ni hamda korrupsiya holatlarining salbiy ko‘rinishlarini kamaytirish imkonini beradigan dasturiy mahsulotlar va axborot tizimlarini joriy etish hamda maqsadli foydalanish bo‘yicha takliflar ishlab chiqiladi.

10-§. Soliq qo‘mitasi tizimidagi xodimlarga maslahat berish

33. Soliq qo‘mitasi tizimidagi xodimlarda korrupsiyaga qarshi amaldagi qonun hujjatlari talablari, ushbu Siyosat qoidalari yoki Soliq qo‘mitasi tizimida korrupsiyaga qarshi boshqa chora-tadbirlar va tartib-taomillar bilan bog‘liq bo‘lgan har qanday savollar bo‘yicha o‘zlarining tuzilma rahbarlari, Shaxsiy xavfsizlik

boshqarmasi mas'ul xodimlari hamda Soliq qo'mitasining ishonch telefoniga murojaat qilishlari mumkin.

5-bob. Korrupsion huquqbuzarliklar to'g'risida xabar berish

34. Soliq qo'mitasi tizimining xodimlari va boshqa shaxslar, agar ularda xodimlar xatti-harakatlarining qonuniyligiga, odob-axloq normalariga rioya qilishiga shubha tug'lsa, shuningdek, korrupsiya va boshqa huquqbuzarlik holatlari sodir etishiga gumon yoki sodir etilganligi faktlari bo'lsa, ular bu haqda Soliq qo'mitasining aloqa kanallari orqali xabar berishlari mumkin.

35. Soliq qo'mitasi o'z vakolatlari va mavjud imkoniyatlari doirasida huquqbuzarlik to'g'risida ishonchli ma'lumot bergan shaxsning maxfiyligini ta'minlaydi (qonunchilikda nazarda tutilgan holatlar bundan mustasno).

36. Soliq qo'mitasi o'z xodimlarining manfaatlarini himoya qiladi va qasos olishga qaratilgan harakatlarga, shu jumladan, ishdan bo'shatish, lavozimni pasaytirish, kamsitish, bosim o'tkazish, Soliq qo'mitasi tizimining boshqa xodimlarining shubhali harakatlari yoki ular tomonidan ushbu Siyosatning korrupsiyaga qarshi talablarini buzish ehtimoli haqida xabar bergan shaxslarning ta'qib qilinishiga yo'l qo'ymasligini kafolatlaydi.

Korrupsiyaga oid huquqbuzarliklar to'g'risidagi **xabarlarini:**

- Soliq qo'mitasi tizimi tashkilotlarida o'rnatilgan ishonch va boshqa telefon raqamlariga;

- telegram tarmog'idagi maxsus **bot** orqali;

- Shaxsiy xavfsizlik boshqarmasi va uning quyi tuzilmalari telefon raqamlariga;

- Soliq qo'mitasining rasmiy veb-saytidagi "Korrupsiyaga qarshi kurashish" bo'limidagi alohida (*anonim*) xabar berish kanaliga;

- Soliq qo'mitasi tizimidagi tashkilotlarning elektron pochta manzillariga;

- to'g'ridan-to'g'ri Shaxsiy xavfsizlik boshqarmasi va uning quyi tuzilmalari yoki huquqni muhofaza qiluvchi organlarga murojaat shaklida **yuborish mumkin.**

37. Soliq qo'mitasi tizimining aloqa kanallariga kelib tushgan barcha xabarlar O'zbekiston Respublikasi qonunchilik hujjatlari va Soliq qo'mitasining ichki idoraviy hujjatlariga muvofiq mas'ul tuzilma yoki xodim tomonidan xolis tarzda va o'z vaqtida ko'rib chiqiladi.

38. Korrupsion holat haqida xabar qilgan xodim himoyaga olinadi hamda uni qasddan ishdan bo'shatish, lavozimini pasaytirish, kamsitish, bosim o'tkazish hamda ta'qib qilish kabi holatlarga yo'l qo'yilmasligi kafolatlanadi.

39. Anonim yuborilgan xabarlarda qayd etilgan holatlar bo'yicha qonun hujjatlari talablariga zid bo'lmagan dastlabki o'rganish amalga oshiriladi.

Qayd etilgan holatlar o'z tasdig'ini topgan taqdirda, Shaxsiy xavfsizlik boshqarmasi yoki uning quyi tuzilmalari tashabbusi bilan xizmat tekshiruvi o'tkaziladi.

40. Soliq qo'mitasi tizimidagi xodim tomonidan korrupsion holat haqida qasddan yolg'on ma'lumot taqdim etilishi Soliq qo'mitasi odob-axloq qoidalarining buzilishi deb baholanadi hamda unga nisbatan ichki idoraviy hujjatlarga muvofiq tegishli intizomiy jazo chorasi qo'llaniladi.

41. Soliq qo'mitasi tizimida mavjud korrupsiya faktlari to'g'risida vijdonan xabar bergan xodimlar, agar bu ma'lumotlar tasdiqlangan bo'lsa, belgilangan tartibda rag'batlantirilishi mumkin.

6-bob. Javobgarlik

42. Mazkur Siyosat Soliq qo'mitasi tizimining barcha darajadagi rahbarlari hamda xodimlari uchun majburiy xarakterga ega bo'lib, ular ushbu Siyosat va O'zbekiston Respublikasining boshqa qonun hujjatlari talablariga rioya qilmagan, korrupsion holatlarga yo'l qo'ygan taqdirda qonun hujjatlarida belgilangan tartibda javobgar bo'ladilar.

7-bob. Yakunlovchi qoidalar

43. Ushbu Siyosat quyidagi hollarda qayta ko'rib chiqilishi va unga tegishli qo'shimcha va o'zgartirishlar kiritilishi mumkin:

korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha amaldagi siyosat va tartib-taomillarni qayta ko'rib chiqish zarurati kelib chiqqanda;

korrupsiyaga qarshi kurashish sohasida O'zbekiston Respublikasi qonunchiligi o'zgarganda;

o'tkazilgan tahlillar natijasida samarasiz tartib va taomillar aniqlanganda hamda Soliq qo'mitasi tizimi faoliyatida korrupsiyaning oldini olish va unga qarshi kurashishga qaratilgan chora-tadbirlarni takomillashtirishga zarurat tug'ilganda;

Soliq qo'mitasining tashkiliy tuzilmasi va (yoki) vazifalarning bajarish xususiyatlari o'zgarganda.